

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

УДК 340.12(043)

DOI: 10.36550/2522-9230-2024-17-6-10

Гаруст Юрій Віталійович,

доктор юридичних наук, доцент,

т.в.о. начальника кафедри військового права та правоохоронної діяльності

Національного університету оборони України

uvga1972@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-5450-4368

Грицик Мирослав Володимирович,

слухач Національного університету оборони України

grytcykM@gmail.com

ORCID ID: 0009-0003-9303-0275

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ НГУ В ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ: МЕХАНІЗМИ ТА ЗАВДАННЯ

Стаття досліджує важливі аспекти діяльності Національної гвардії України в умовах збройного конфлікту з Російською Федерацією, який триває з 2014 року. Порушення територіальної цілісності України у 2014 році привело до значних змін у підході влади до Національної гвардії України. Це призвело до перегляду статусу цього військового формування з правоохоронними функціями, яке раніше базувалося на Внутрішніх військах Міністерства внутрішніх справ України. Починаючи з 13 березня 2014 року, Національна гвардія почала свою діяльність під новим статусом, залучаючи до своїх рядів додаткові військові кадри на добровільних засадах.

У статті розглядаються організаційні засади залучення Національної гвардії України до ведення бойових дій, включаючи її роль у забезпеченні безпеки та захисті національних інтересів. Автор аналізує механізми функціонування Національної гвардії України в умовах бойових дій, звертаючи увагу на важливість цього військового формування для забезпечення стабільності та безпеки на території України. Досліджуються завдання, що виконуються частинами та підрозділами Національної гвардії України в зоні активних воєнних дій, включаючи розвідку, охорону об'єктів та боротьбу з противником на фронті.

Стаття розглядає проблеми та виклики, що виникають при організації та координації дій Національної гвардії України у воєнних умовах і надає рекомендації з удосконалення системи забезпечення національної безпеки. В період воєнного стану, коли збільшується кількість злочинів та адміністративних порушень, надзвичайно важливим стає забезпечення законності й правопорядку у Національній гвардії України та інших військових формуваннях. Тому пропозиція щодо вдосконалення організаційного забезпечення Національної гвардії України є актуальною. Для цього рекомендується розглянути такі заходи, як оптимізація організаційної структури, перегляд фінансового забезпечення та впровадження нових програм підвищення кваліфікації, та надання допомоги для військовослужбовців, особливо під виконання завдань в зоні бойових дій за міжнародними стандартами.

Підсумовуючи, стаття стверджує важливість Національної гвардії України як ключового фактору у забезпеченні безпеки та стабільності України у складних умовах військового конфлікту з Російською Федерацією, а також необхідність подальшого розвитку та удосконалення цього військового формування.

Ключові слова: Національна гвардія України, воєнний стан, бойові дії, зона бойових дій, бойові завдання, національна безпека.

Harust Yu., Hrytsyk M. LEGAL AND ORGANIZATIONAL PRINCIPLES OF THE NATIONAL GUARD IN THE COMBAT ZONE: MECHANISMS AND TASKS

The article explores the essential aspects of the National Guard of Ukraine's activities amid the armed conflict with the Russian Federation, ongoing since 2014. The breach of Ukraine's territorial integrity in 2014 led to significant changes in the government's approach to the National Guard of Ukraine, prompting a review of its status as a military formation with law enforcement functions, previously based on the Internal Troops of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. Starting from March 13, 2014, the National Guard began its operations under a new status, incorporating additional military personnel on a voluntary basis.

The article examines the organizational principles of involving the National Guard of Ukraine in combat operations, including its role in ensuring security and defending national interests. The author analyzes the mechanisms of the National Guard of Ukraine's functioning in combat conditions, emphasizing the importance of this military formation for ensuring stability and security within Ukraine's territory. The tasks performed by units and subdivisions of the National Guard of Ukraine in active war zones are investigated, including reconnaissance, object protection, and frontline combat with the enemy.

The article addresses the challenges arising from organizing and coordinating the actions of the National Guard of Ukraine in wartime conditions, offering recommendations to improve the system of national security provision. During a state of war, when the number of crimes and administrative violations increases, ensuring legality and law enforcement within the

National Guard of Ukraine and other military formations becomes exceptionally important. Therefore, the proposal to enhance the organizational support of the National Guard of Ukraine is relevant. Measures such as optimizing the organizational structure, reviewing financial support, and implementing new qualification enhancement programs, particularly aiding servicemen in fulfilling tasks in combat zones according to international standards, are recommended.

In conclusion, the article asserts the significance of the National Guard of Ukraine as a key factor in ensuring Ukraine's security and stability amid the complex conditions of military conflict with the Russian Federation, emphasizing the necessity for further development and improvement of this military formation.

Key words: National Guard of Ukraine, martial law, combat operations, combat zone, combat missions, national security.

Постановка проблеми. Стаття розглядає правові та організаційні аспекти участі Національної гвардії в бойових діях, вказуючи на її важливість для забезпечення безпеки та захисту національних інтересів. Крім того, в статті звертається увага на проблеми управління та координації дій Національної гвардії в умовах війни, а також надаються рекомендації щодо удосконалення системи забезпечення національної безпеки, включаючи оптимізацію організаційної структури та перегляд фінансового забезпечення. У підсумку, стаття підкреслює важливість Національної гвардії для забезпечення безпеки та стабільності в умовах військового конфлікту з Російською Федерацією і закликає до подальшого розвитку та удосконалення цього військового формування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проаналізовано всю чинну нормативно-правову базу, що стосується діяльності Національної гвардії України. Правові та організаційні засади Національної гвардії України в зоні бойових дій були досліджені в наукових працях Горбача Д. О., Троцького Р. С., Коби О. В., Ткаченко О. В., Дудурича В. Г., Курило О. І. та інших науковців.

Метою статті є дослідити роль Національної гвардії України в умовах збройного конфлікту з Російською Федерацією, розглянути її правові, організаційні засади та механізми функціонування. Надати рекомендації з удосконалення системи забезпечення національної безпеки. Висловити важливість Національної гвардії України для забезпечення безпеки в умовах військового конфлікту та до подальшого її розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. У міжнародній арені сучасності зберігається невпинний вплив різноманітних викликів, що ставлять під загрозу національну безпеку багатьох країн. Україна, ще десять років тому стикнувшись з збройною агресією та порушенням територіальної цілісності через терористичні та злочинні дії Російської Федерацією на території суверенної України. У цих надзвичайних умовах ключове значення набирає роль Національної гвардії України (далі – НГУ) в забезпеченні безпеки та стабільності на території країни. Ця стаття присвячена дослідженню організаційних засад, що керують НГУ в умовах бойових дій, а також розгляду механізмів та завдань, які впливають з її функціонування.

Для початку розглянемо поняття «механізму залучення НГУ до ведення бойових дій», звертаючи увагу на відсутність законодавчого визначення саме цього поняття і необхідність його аналізу в контексті сучасних викликів, тому розглянемо суміжні поняття. По-перше, що включає в себе діяльність НГУ: згідно Доктрини: «діяльність НГУ полягає у виконанні особовим складом НГУ певних завдань, визначених законодавством (включаючи бойові, спеціальні, службово-бойові, повсякденні, адміністративно-господарські тощо)» [1].

Поняття «бойові дії» чітко зазначено в Законі України «Про оборону України»: «бойові дії - форма застосування з'єднань, військових частин, підрозділів (інших сил і засобів)... для вирішення бойових (спеціальних) завдань в операціях або самостійно під час відсічі збройної агресії проти України або ліквідації (нейтралізації) збройного конфлікту, виконання інших завдань із застосуванням будь-яких видів зброї (озброєння)» [2].

В п.2 ст. 1 Закону України «Про Національну гвардію України» закріплено: «НГУ бере участь відповідно до закону у взаємодії зі Збройних сил України (далі – ЗСУ) у відсічі збройній агресії проти України та ліквідації збройного конфлікту шляхом ведення воєнних (бойових) дій, а також у виконанні завдань територіальної оборони» [3]. Отже, механізм залучення НГУ до ведення бойових дій - це складна система процедур, правил і дій, яка визначає способи і умови залучення НГУ до бойових операцій.

На сьогодні по всій території України введено воєнний стан, починаючи з 24 лютого 2022 року. Даний Указ виданий: «Президентом України « Про введення воєнного стану в Україні» на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України» [4]. Згідно ст.1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану»: «воєнний стан - особливий правовий режим, що вводиться в разі збройної агресії чи загрози нападу, передбачає надання відповідним органам державної влади повноважень для відвернення загрози та забезпечення національної безпеки, обмежує конституційні права та свободи людини і громадянина та права юридичних осіб на певний строк» [5].

В п.3 статті 61 Закону України «Про Національну гвардію України» зазначено: «З введенням воєнного стану НГУ для виконання завдань з оборони держави приводиться в готовність до виконання завдань за призначенням і підпорядковується Головнокомандувачу ЗСУ, крім військових частин (підрозділів), які здійснюють конвоювання та охорону дипломатичних представництв» [3].

Згідно з законодавством, під час воєнного стану НГУ мобілізується для виконання завдань з

оборони держави та підпорядковується Головнокомандувачу ЗСУ. В ст. 3 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» зазначений перелік осіб та формувань, окрім Головнокомандувача ЗСУ що є військовим командуванням: «Командувач об'єднаних сил Збройних Сил України, командувачі видів та окремих родів військ (сил) Збройних Сил України, командувачі (начальники) органів військового управління, командири з'єднань, військових частин ЗСУ та інших утворених відповідно до законів України військових формувань» [5]. Отже, саме цьому військовому формуванню підпорядковується НГУ під час виконання своїх оборонних функцій.

На сьогоднішній день механізм залучення НГУ до ведення бойових дій починається з того, що: «Військове командування видає обов'язкові до виконання накази і директиви з питань забезпечення оборони, громадської безпеки і порядку, здійснення заходів правового режиму воєнного стану» [5].

НГУ відіграла, починаючи з 2014р. важливу роль у протистоянні агресії з боку Російської Федерації, допомагаючи утримати ситуацію на Донбасі під контролем та допомагаючи в мобілізації Збройних сил. Вона брала участь у «ліквідації блокпостів, контролювала території, проводила розвідувально-пошукові операції та забезпечувала супровід колон сил Антитерористичної операції» [6]. НГУ інтенсивно працює на фронті, виконуючи складні завдання для захисту країни.

Аналізуючи завдання що виконують частини та підрозділи НГУ в районі бойових дій можна звернутись до Бойового статуту ЗСУ. В статуті ЗСУ розглядається «поняття «бойові дії» як форма оперативно-тактичного застосування військ для вирішення завдань у рамках операції міжвидового угруповання військ або самостійно. Також у статуті визначено «загальновійськовий бій» як основну форму тактичних дій військ, яка передбачає узгоджені удари, вогонь і маневр для відбиття ударів противника та знищення його в обмеженому районі» [7]. На практиці НГУ долучається до цих бойових дій, співпрацюючи з ЗСУ для відсічі збройної агресії та ліквідації збройних конфліктів. НГУ «бере участь у веденні військових операцій та виконанні завдань територіальної оборони, застосовуючи тактичні прийоми, включаючи бій, удар і маневр, для досягнення поставлених цілей» [7].

Бойовий статут ЗСУ визначає процедури та вимоги, що стосуються підготовки до бойових дій, які ставляться перед НГУ у випадку воєнного стану. Зокрема, статут зазначає необхідність організації бою (дій), підготовки штабу та підрозділів до виконання завдань, підготовки району бойових дій, управління під час бою та впровадження технічних регламентів. Командир батальйону чи роти відповідає за організацію бою та розробляє бойовий наказ, у якому конкретизуються завдання та порядок дій підрозділів у різних сценаріях бойових дій.

НГУ в районі бойових дій виконує різноманітні завдання з охорони та захисту важливих об'єктів і вантажів, критичних для держави. Вона забезпечує безпеку військових об'єктів та баз, охороняє важливі державні об'єкти та спеціальні вантажі, бере участь у заходах з державної охорони органів влади та посадових осіб. Всі ці завдання виконуються згідно з встановленими процедурами та рішеннями уряду та з урахуванням розроблених планів та системи охорони.

Згідно ст.5 Закону України «Про Національну гвардію України»: «НГУ складається з головного органу військового управління, оперативно-територіальних об'єднань, з'єднань, військових частин, навчальних закладів та інших установ. Закон обмежує загальну чисельність НГУ до 60 тисяч осіб, але передбачає можливість збільшення в особливий період за умови мобілізації» [3].

«Оперативно-територіальні об'єднання, з'єднання, військові частини та інші підрозділи НГУ відповідають за забезпечення безпеки та захисту держави в умовах загрози агресії, здійснюючи різноманітні операції в районі бойових дій. Вони можуть брати участь у відсічі збройної агресії, виконувати завдання територіальної оборони, здійснювати операції з ліквідації збройних конфліктів та захисту національних інтересів України. Також, вони можуть бути задіяні у веденні спеціальних операцій, контррозвідувальних та розвідувальних діях, а також забезпечувати гуманітарну допомогу та реагувати на надзвичайні ситуації» [3].

Згідно зі ст.5 Закону України «Про Національну гвардію України», військовослужбовці НГУ мають ряд прав, які застосовуються не лише на мирних територіях, але й у районах бойових дій. Ці права включають в себе: «заходи щодо боротьби з незаконними воєнізованими формуваннями та терористичними організаціями, затримання осіб, які порушують закон, виконання завдань на державному кордоні, захист важливих об'єктів, ведення бойових дій у разі загрози або конфлікту, розмінування вибухонебезпечних предметів, проведення огляду транспортних засобів та вантажів, а також запобігання порушенням правил використання повітряного простору» [3].

Ще один законодавчий акт, що описує завдання НГУ в районі бойових дій є Закон України «Про боротьбу з тероризмом», зазначено: «НГУ є одним з суб'єктів, які безпосередньо здійснюють боротьбу з тероризмом у межах своєї компетенції. Здійснює превентивні та реагуювальні заходи щодо припинення терористичної діяльності та забезпечує безпеку громадян, охорону органів влади та інших об'єктів» [8].

«НГУ має завдання забезпечити безпеку прикордонних районів України згідно із Стратегією інтегрованого управління кордонами. Вона бере участь у координації з іншими державними органами для забезпечення належного рівня прикордонної безпеки та відкритості кордону для законного співробітництва. НГУ також виконує завдання пов'язані з припиненням збройних конфліктів на кордоні та утриманням масового перетину кордону з суміжних держав» [3].

Що стосується проблематики організаційних засад НГУ в зоні бойових дій, то можна виділити

неефективність організації службово-бойової діяльності, недосконалість реформ у сферах безпеки та нескоординованість забезпечення різних аспектів цього процесу. Це призводить до збільшення вразливості держави перед загрозами та погіршення ефективності протидії їм. Це вимагає спрямованих зусиль та більшого фінансування на забезпечення національної безпеки. Таким чином, вирішення цих проблем потребує впровадження нових, сучасних підходів.

Забезпечення законності та правопорядку у ЗСУ, НГУ та інших військових формуваннях завжди має велике значення для збереження високої бойової готовності військ. Важливим інструментом є правова діяльність у підрозділах НГУ та інших військових частинах. За останні роки були здійснені зміни в законодавстві для покращення цього аспекту, але деякі проблеми залишаються невирішеними.

Реформування військових та правоохоронних структур у країні, включаючи НГУ, є критично важливим завданням. Для забезпечення ефективності та законності їхньої діяльності необхідно: оптимізувати організаційну структуру НГУ для зменшення бюрократії та підвищення прозорості; розробити та впровадити нові законодавчі акти, що гарантують права громадян та військовослужбовців; переглянути фінансування НГУ для забезпечення достатніх ресурсів, особливо в умовах воєнного стану; запровадити програми навчання та підвищення кваліфікації згідно з міжнародними стандартами; забезпечити дотримання міжнародних стандартів прав людини та активно співпрацювати з іншими країнами для обміну досвідом та передовими практиками. Ці заходи сприятимуть підвищенню ефективності та професіоналізму НГУ, що є важливим для забезпечення національної безпеки.

Щоб підвищити якість підготовки підрозділів НГУ, можна впровадити сучасні стандарти, форми та методики оцінювання готовності, які використовуються в інших структурах оборони та безпеки України та в арміях країн-членів НАТО. Це допоможе створити ефективні інструменти для об'єктивної оцінки готовності підрозділів до виконання своїх завдань і зміцнить їхню взаємодію з національними та міжнародними партнерами.

Важливим є вдосконалення морально-психологічної підготовки військовослужбовців НГУ під час бойових операцій є важливим для забезпечення успішності та безпеки. У бойових умовах вони зазнають стресу, емоційного напруження та загроз для життя, що може вплинути на ефективність виконання завдань та загальну безпеку. Тому необхідно надавати їм відповідну підготовку та психологічну підтримку. Пропонується покращити цю підготовку шляхом проведення систематичних тренувань та забезпечення психологічної підтримки прямо в НГУ. Такий підхід є важливим з огляду на їхню участь у бойових діях. Тренування з розвитку стресостійкості та емоційного контролю дозволить зберегти високий рівень бойового морального духу та ефективності. Створення консультативних служб та психологічних центрів на базі НГУ забезпечить військовослужбовців необхідною допомогою в складних ситуаціях, що є важливим під час бойової підготовки та виконання завдань.

Медична служба в НГУ має важливе значення для готовності військових підрозділів. Покращення цієї служби є ключовою складовою процесу забезпечення бойової ефективності в умовах конфлікту. Забезпеченням швидкого та якісного медичного обслуговування бійців медична підтримка сприяє збереженню бойової потужності підрозділів. Наприклад, досвід медичної служби Збройних Сил США може бути корисним для НГУ у плані організації та управління. Використання стандартів і практик Збройних Сил США може сприяти покращенню медичної підтримки для військовослужбовців НГУ, що в свою чергу підвищить їхню готовність та забезпечить кращий захист у будь-яких обставинах.

Висновки. Механізм залучення НГУ до ведення бойових дій включає в себе законодавчі акти, стратегічне планування, взаємодію з іншими військовими структурами, процедури мобілізації та навчання, а також ресурсне забезпечення. Важливо, щоб цей механізм був гнучким і ефективним, забезпечуючи готовність та здатність НГУ виконувати свої завдання у військових умовах. Аналізуючи завдання НГУ в районі введення бойових дій можна зробити висновок, що частини та підрозділи НГУ в районі бойових дій виконують ключові завдання забезпечення оборони держави в особливому періоді, який включає мобілізаційний період, воєнний час і частковий період після закінчення воєнних дій.

Проблеми, які виникають у організаційних засадах НГУ в зоні бойових дій, включають неефективність управління, недоліки в реформуванні структур безпеки та нескоординованість дій. В цій статті запропоновано ряд заходів для покращення ситуації, таких як оптимізація структур, законодавче регулювання, фінансове забезпечення та навчання за міжнародними стандартами.

Виділено важливість забезпечення законності та правопорядку у військових структурах, зокрема в НГУ. Відзначено, що це є критично важливим для збереження бойової готовності та ефективності НГУ в умовах конфлікту. Рекомендовано проведення реформ для покращення цього аспекту.

Висвітлено значення морально-психологічної підготовки та медичної служби в контексті забезпечення успішності та безпеки військових операцій. Зазначено, що ці аспекти потребують уваги та покращення через впровадження сучасних стандартів та практик.

Отже, удосконалення організаційних засад НГУ полягає у необхідності системних заходів для вдосконалення НГУ з урахуванням вищезазначених аспектів та використання передового досвіду відповідних структур.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Доктрина діяльності Національної гвардії України затверджено Наказ командувача Національної

гвардії України 22.12.2023 № 1097. URL: <https://ngu.gov.ua/wp-content/uploads/2024/01/vkp-ngu-1-00-doktryna-diyalnosti-naczionalnoyi-gvardiyi-ukrayiny.pdf>

2. Про оборону України Закон України від 06.12.1991 № 1932-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>

3. Про Національну гвардію України Закон України від 13.03.2014 № 876-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text>

4. Про введення воєнного стану в Україні Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#n2>

5. Про правовий режим воєнного стану Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

6. Десять фактів про участь Нацгвардії в АТО/ООС Портал МВС. URL: <https://mvs.gov.ua/uk/press-center/news/10-faktiv-pro-ucast-nacgvardiyi-v-atoos>

7. Бойовий статут Збройних сил України частина II Батальйон, рота. URL: <https://jurkniga.ua/contents/boyoviy-statut-sukhoputnikh-viysk-zbroynikh-sil-ukraini-chastina-2-batalyon-rot.pdf>

8. Про боротьбу з тероризмом Закон України від 20.03.2003 № 638-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text>

REFERENCES:

1. Doktryna diialnosti Natsionalnoi hvardii Ukrainy. (2023, December 22). [Doctrine of the National Guard of Ukraine]. *Nakaz komanduvacha Natsionalnoi hvardii Ukrainy №1097*. Retrieved from: <https://ngu.gov.ua/wp-content/uploads/2024/01/vkp-ngu-1-00-doktryna-diyalnosti-naczionalnoyi-gvardiyi-ukrayiny.pdf> [in Ukrainian].

2. Pro oboronu Ukrainy. (1991, December 6). [On the defense of Ukraine]. *Zakon Ukrainy №1932-XII*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text> [in Ukrainian].

3. Pro Natsionalnu hvardiiu Ukrainy. (2014, March 13). [On the National Guard of Ukraine]. *Zakon Ukrainy №876-VII*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text> [in Ukrainian].

4. Pro vvedennia voiennoho stanu v Ukraini. (2022, February 24). [On the introduction of martial law in Ukraine]. *Ukaz Prezydenta Ukrainy №64/2022*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#n2> [in Ukrainian].

5. Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu. (2015, May 12). [On the legal regime of martial law]. *Zakon Ukrainy №389-VIII*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> [in Ukrainian].

6. Desiat faktiv pro uchast Natshvardii v ATO/OOS. (2021). [Ten facts about the National Guards participation in the ATO/JFO]. *Portal MVS*. Retrieved from: <https://mvs.gov.ua/uk/press-center/news/10-faktiv-pro-ucast-nacgvardiyi-v-atoos> [in Ukrainian].

7. Boiovyi statut Zbroinykh syl Ukrainy chastyna II Batalion, rota. (2022). [Combat regulations of the Armed Forces of Ukraine, Part II Battalion, Company]. Retrieved from: <https://jurkniga.ua/contents/boyoviy-statut-sukhoputnikh-viysk-zbroynikh-sil-ukraini-chastina-2-batalyon-rot.pdf> [in Ukrainian].

8. Pro borotbu z teroryzmoz. (2003, March 20). [On the fight against terrorism]. *Zakon Ukrainy №638-IV*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 9.11.2024

УДК 340.12

DOI: 10.36550/2522-9230-2024-17-10-14

Зеленко Інна Павлівна,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри права та правоохоронної діяльності

Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

zelenko0212@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-0226-7481

ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦІАЛЬНІ ПІДСТАВИ КЛАСИФІКАЦІЇ ПРЕЮДИЦІЙ

У статті продемонстровано, що підстави класифікації преюдицій можна поділити на загальні, тобто ті, на основі яких можна класифікувати багато юридичних явищ, та спеціальні, які характерні для класифікації преюдицій як юридичного явища. Висвітлено, що до загальних підстав класифікації преюдицій можна віднести: сферу дії у системі права, галузь права, функції права, обов'язковість, місце у правовому регулюванні. Зазначено, що до спеціальних критеріїв розподілу преюдицій на види належать предмет правового регулювання, вид вироку суду, зміст, можливість учасників процесу оспорювати преюдицію. Розглянуто, що преюдиції можна класифікувати в залежності від сфери дії у системі права на загальну, галузеву й міжгалузеву. Розкрито, що преюдиції за місцем у механізмі правового регулювання можна поділити на матеріально-правові та процесуально-правові. Висвітлено, що в залежності від

Випуск 17. 2024